Dansk Skolemuseum 2004

Af Keld Grinder-Hansen

Museet har i 2004 øget sin registrerings- og forskningsindsats, ligesom der er blevet lagt ekstra ressourcer i mundtlig, skriftlig og elektronisk formidling af museet. Særligt skal fremhæves, at Dansk Skolemuseum fra august 2004 er gået sammen med »Folkeskolen« og DK4 om at lave en fjernsynsserie om uddannelsesspørgsmål kaldet »Skolebænken«. I 2004 fortsatte arbejdet med at forbedre de eksisterende grundudstillinger. I efteråret 2004 færdiggjordes en introduktionsudstilling til den danske skolehistorie i stueetagen. Til gengæld er særudstillingsvirksomheden blevet nedprioriteret i 2004. Indtil 1.9. 2004 er to særudstillinger etableret.

100 år i åndernes rige –
Det danske gymnasium 1903-2003

D. 13. november 2003 åbnedes en særudstilling om gymnasieskolens historie af undervisningsminister Ulla Tørnæs. Anledningen var dobbelt – den nye gymnasiereform og 100-året for Lov om højere almenskoler af 1903. Særudstillingen gav et deskriptivt og reflekterende overblik over gymnasiets udvikling gennem 100 år, og dermed bidrog den til forståelsen af de historiske betingelser for den netop indgåede gymnasiereform. Udgangspunktet blev taget i den nye gymnasiereform og særlig fokus blev lagt på en diskussion af, hvad den nye reform kommer til at betyde for gymnasieskolens udvikling i de kommende årtier. Udstillingen skildrede mellem-, real- og gymnasieskolens historie i tekst, billeder, film og lydoptagelser og et righoldigt genstandsmateriale, som fremskaffedes fra udvalgte gymnasier og gamle realskoler via lokale kontaktpersoner, samt fra Dansk Skolemuseums egne samlinger. I forbindelse med åbningen afholdtes et minikonference om gymnasieskolens historie i Københavns Universitets festsal, arrangeret af Dansk Institut for Gymnasieforskning på Syddansk Universitet. Ved åbningen af udstillingen på Dansk Skolemuseum deltog ca. 300 mennesker i receptionen. Udstillingen vistes frem til 1. april 2004, hvorefter en mindre udgave af udstillingen fortsatte året ud.

Søren og Mette fylder 50 år

Med 50-års jubilæet for læsebogssystemet »Søren og Mette« som anledning, åbnede museet d. 11. juni en mindre særudstilling om læseundervisningens historie i Danmark. Udstillingen vistes året ud.

Jonstrup Samlingen
D. 14. september 2002 åbnede en særudstilling om Jonstrup Statsseminariums historie igennem 200 år – 1790-1990 på Jonstrup Gamle Seminarium i Værløse kommune (Jonstrupvej 288, opgang E). Udstillingen har i 2004 haft ordinært åben første søndag i måneden 14-16 eller efter aftale med Dansk Skolemuseum (i alt 7 arrangementer). Udstillingen er etableret og administreres af Dansk Skolemuseum. Museet holdes åben med bistand af en gruppe frivillige »Jonstruppere«.

Tilvæksten til museets samlinger
I løbet af året har museet modtaget skolehistoriske genstande fra skoler og privatpersoner. Specielt antallet af ældre skolebogsmateriale er vokset så kraftigt, at det har været nødvendigt at sætte et mindlertidigt stop for modtagelse af skolebøger, hvis disse ikke indgår i en særlig interessant skolehistorisk sammenhæng.

Blandt museets nyerhvervelser skal fremhæves en samling originaltegninger af tegneren Kirsten Jensenius til læsebogssystemet »Søren og Mette«, som doneredes til Dansk Skolemuseum af hendes døtre.

Registrering af samlingerne
I 2003 registreredes ca.1700 genstande, dvs. på niveau med 2002. I 2004 forventes antallet af registrerede genstande at blive øget med 20% takket være en større ressourcemæssig indsats på området. Den retrospektive inddatering har koncentreret sig om udvalgte genstande, specielt i forbindelse med udlån eller etablering af særudstillinger. Efter flere års forgæves venten på implementeringen af DMI-window version besluttedes det at fortsætte den elektroniske genstandsregistrering i DMI's Dos version, indtil Kulturarvsstyrelsens nye genstandsdatabase Regin er etableret.

Magasinforhold
Museet råder nu over tre fjernmagasiner i kælderen under Tingbjerg skole på i alt 500 m^2 ud over de to nærmagasinrum i forbindelse med udstillingerne.

Ved udgangen af 2004 forventes det tredje magasinrum i Tingbjerg at være færdigetableret, således at omflytningen af genstande fra nær- til fjernmagasin kan afsluttes og en mere permanent pladsregistratur for museets magasiner udformes.

Forespørgsler og udlån
Dansk Skolemuseum fungerer i stigende grad som et videnscenter, hvor skolehistoriske spørgsmål kan blive belyst og perspektiveret. De faglige henvendelser kommer fra en bred vifte af brugere – elever og studerende fra folkeskoler, gymnasier, seminarier og universiteter, forskere fra ind- og udland, journalister og det almindelig interesserede publikum. Antallet af forespørgsler er på årsbasis nået op på over 500. Museets genstandsmateriale, specielt planche- og billedsamlingen er meget efterspurgt af forlags billedredaktører og forfattere, ligesom samlingerne og ikke mindst skolestuen har været benyttet ved reklamefilm, fjernsyns- og filmoptagelser. Endelig udlånte museet jævnligt genstande til andre museer, skoler og undervisningsinstitutioner.

Formidling/undervisning
Det samlede besøgstal for 2003 blev på 11.400. Besøgsantallet synes at blive på samme niveau i 2004.

Museets åbningstider har i 2004 fremdeles været: mandag-fredag 10-16, lørdag lukket og søndag 12-16. Museets entré er 30 kr. for voksne, 25 kr. for pensionister, 20 kr. for børn og 25 kr. for deltagere i grupper over 10. Klasser og grupper fra børne- og ungdomsuddannelser er gratis, medens elever fra voksenuddannelser skal betale entré på museet.

Museet har med hjælp fra museets gruppe af frivillige fortsat kunnet tilbyde rundvisninger og besøg i »den gamle skolestue« for børne- og voksengrupper.

Hjemmeside
Dansk Skolemuseums hjemmeside har været under stadig udvikling i 2004, og der arbejdes løbende med at lægge relevante skolehistoriske informationer og billedmateriale ud på museets hjemmeside. Web-ansvarlig er museumsinspektør Rune Clausen. Hjemmesideadressen er www.skolemuseum.dk

Samarbejde og kontakter
Museet er medlem af Museumsrådet for København og Frederiksberg og Dansk Kulturhistorisk Museumsforening. Museets medarbejdere deltager i DKM's møder og arrangementer.

Keld Grinder-Hansen er medlem af følgende selskabers bestyrelser: Selskabet for Skole- og Uddannelseshistorie og Hoven Skolemuseum og er medlem af Undervisningsministeriets skolebogsprisudvalg.

Forskning og formidling
I løbet af året har Dansk Skolemuseum haft besøg af en række skolehistoriske forskere, ligesom museet har besvaret en række elektroniske forespørgsler af faglig karakter fra ind- og udland.

I 2004 påbegyndte Dansk Skolemuseum i samarbejde med Danmarks Privatskoleforening det 2-årige forskningsprojekt »Den danske realskoles historie«, der udmunder i udgivelsen af en større værk om emnet. D. 16. august afholdtes der på Sophienberg Kursusejendom ved Rungsted et heldagsmøde, hvor forfatterkollegiet mødtes med projektets følgegruppe.

Keld Grinder-Hansen har i løbet af året holdt en række skolehistoriske fordrag for seminarieklasser og universitetshold på Dansk Skolemuseum. Keld Grinder-Hansen har deltaget i fem fjernsynsudsendelser og fem radioudsendelser og har kommenteret skolehistoriske spørgsmål i dagspressen (i alt 16 gange).

I september 2004 var Keld Grinder-Hansen deltager på en projektforberedende rejse til den gamle danske koloni i Trankebar, sammen med bl.a. repræsentanter for Nationalmuseet.

Dansk Skolemuseum har fra august 2004 i samarbejde med Folkeskolen og fjernsynskanalen DK4 startet et månedligt uddannelsesmagasin »Skolebænken«. Udsendelsen er på 45 minutter og bygges op om et interview med en aktuel gæst fra un-

dervisningsverdenen, der suppleres med indslag af skole- og uddannelseshistorisk karakter. Tilrettelæggere er chefredaktør Thorkild Theissen og museumschef Keld Grinder-Hansen.

Fra 1. januar 2004 har Dansk Skolemueum haft en fast rubrik i fagbladet »De frie Grundskoler« kaldet »Fra skolens pulterkammer«, hvori der hver gang fortælles en lille historie om én af museets genstande.

Andre aktiviteter

D. 20.-22. februar 2004 deltog Dansk Skolemuseum med en stand på den første Børnekultur-messe i Forum. Messen blev besøgt af godt 9.000 personer, hvoraf en stor del lagde vejen forbi museets gamle skolestue.

D. 11. juni holdt Forlaget Alinea 50 års fødselsdagsreception for bogsystemet »Søren og Mette«. Til stede var begge forfattere Knud Hermansen og Ejvind Jensen.

Årets skolebogspris uddeltes d. 3. juni 2004 på Dansk Skolemuseum under medvirken af undervisningsminister Ulla Tørnæs.

Den rådgivende komité

Omkring 30 institutioner og organisationer er medlem af Den Rådgivende Komité. De bidrog med i alt 67.000 kr i støttebeløb i 2003. Støttebeløbet for 2004 er i skrivende stund endnu ikke indkommet.

Museets økonomi

Museets basisbudget forblev uforandret i 2003 for sjette år i træk. Da museets tilskud ikke er pristalsreguleret, har det betydet en reel nedgang i museets midler. Derimod opnåede museet pæn ekstern fiansiering til en række af museets projekter.

I 2003 modtog museet godt 250.000 kr i fondsstøtte. I 2004 godt 410.000 kr (opgjort 1.9. 2004).

Følgende institutioner og fonde har støttet Dansk Skolemuseum økonomisk i 2004:

Forlaget Alinea
Danmarks Privatskoleforening
De Frie Grundskolers Fællesråd
Undervisningsministeriets tips/lottomidler.

Museets organisation

Museet blev stiftet i oktober 1995. Stifterne var Danmarks Lærerforening, Lærerstandens Brandforsikring og Undervisningsministeriet. Museet er en selvejende institution med egen bestyrelse. Samlingerne er ejet af Undervisningsministeriet.

Museets personale

Museumsleder, ph.d. Keld Grinder-Hansen.
Museumsinspektør, cand.mag. Rune Clausen.
Forvalter Philip Davies.

Rengøringsassistent Ying Li.
Konsulent, mag.art. Christian Glenstrup.
Receptionist Barbara Grut.
Bibliotekar Susanne Ingemann Hvilsom.
Museusmsassistent Niels Henrik Nielsen (ansat fra d. 1.5. 2004).
Museumsassistent Kia Kartvedt (ansat fra d 17.6. 2004).
Militærnægter Rasmus Glenthøj (ansat 26.1.2004-19.7.2004).

Herudover var følgende personer tilknyttet museet som frivillig, ulønnet arbejdskraft: Erland Andersen, Sven Bang, Brita Bjørling Johannsen, Jane Dahl, Jørgen Duus, Kaj Garulf, Aase Høj, Jørgen Jensen, Finn Jørgensen, Britta Kragelund, Mogens Laursen, Lissa Nicolajsen, Helge Petersen, Jørgen Pedersen, Finn Reindahl, Lilian Scheel, Else Schou, Inger Tegllund-Jensen.

Museets frivillige har som de tidligere år gjort en stor indsats med at registrere museumsgenstande og ikke mindst formidle skolehistorien til museets besøgende. Der afholdtes i løbet af året månedlige orienteringsmøder for museets frivillige medarbejdere.

Museets bestyrelse
Formand Jørgen Jensen, udpeget af Lærerstandens Brandforsikring; næstformand Anders Bondo Christensen, udpeget af Danmarks Lærerforening; tidl.undervisningsdirektør Holger Knudsen, udpeget af Undervisningsministeren (til 1. august 2004), herefter erstattet af undervisningskonsulent Jørn Østergaard; formand Gorm Leschly, Gymnasieskolernes Lærerforening, udpeget af den Rådgivende Komité for Dansk Skolemuseum; professor, dr.pæd.Vagn Skovgaard-Petersen, udpeget af Selskabet for Skole- og Uddannelseshistorie; prorektor Nils Holdgaard Sørensen, udpeget af Danmarks Pædagogiske Universitet.